

Večernik

Leto I. (VIII.), šte. 168

Maribor, torek, 22. novembra 1927

»JUTRA«

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zas. v Ljubljani št. 14.400
Vojta mesečno, prejemna v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglaš po tarifi
Oglaš sproje tudi oglaš oddelk »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Francija in divjanje fašistov

ČASOPISJE ZAHTEVA RADI PROTIFRANCOSKIH DEMONSTRACIJ
V ITALIJI INTERVENCIJO VLADE.

PARIZ, 22. nov. Vsled ponovnih protifrancoskih in protijugoslovanskih demonstracij, ki so se vršile zadnje dni po vseh večjih mestih Italije, se francosko časopisje zopet obširno bavi z odnosi Francije napram Italiji. Levičarski listi srdito napadajo fašistično nadutost in poudarjajo, da se italijanski vladi nikdar ne bo posrečilo opravičiti demonstracij z vročerkvostjo dijakov, ker je dokazano, da so pri demonstracijah sodelovali s hujškajočimi govori tudi vodilne osebnosti fašistovske stranke,

kakor: Turati in Mussolinijev brat Arnaldo.

»Quotidien« poziva vlado, naj zahteva v Rimu pojasnilo radi teh dogodkov. Po njegovem mnenju je postal položaj francoskega diplomatičnega zastopnika v Italiji že nevzdržen. Francija kot velesila ne more nikdar dopustiti, da se pred očmi fašistovskih tolp, kakor se je to zgodilo v Trstu, razobesi francoska trobojnica in da med vzkljanjem Mussoliniju vpije obenem mhožica: Dol s Francijo!

Rusija na ženevski razorožitveni konferenci

PRED OBNOVITVIJO DIPLOMATIČNIH STIKOV MED RUSIJO, ANGLIJO IN ŠVICO.

Razorožitvene konference, ki se bo vršila prihodnji mesec v Ženevi, se bo udeležila letos tudi sovjetska Rusija. Izvrševalni odbor sovjetskih komisarjev je delegacijo že določil. Vojil jo bo Litvinov, ki odputuje z ostalimi člani sovjetske delegacije koncem tega tedna iz Moskve najprej v Berlin, nakar bo nadaljeval potovanje v Ženevo.

Litvinov je izjavil, da je težke probleme, ki čakajo razorožitveno konferenco, mogoče rešiti povoljno samo z resnim sodelovanjem vseh evropskih narodov.

Sovjetska Rusija je vedno pripravljena, da izvede v svojih mejah razorožitve.

Kakor poročajo moskovski listi, dobi Litvinov pri tej priliki tudi polnomočno pooblastilo za eventualna pogajanja z angleško delegacijo glede obnove diplomatskih odnosov med obema državama. Tako v angleških kakor tudi ruskih krogih postaja struja, ki zahteva to obnovo, vedno močnejša. Za časa bivanja v Ženevi se bo Litvinov obenem pogajal tudi s Švico za obnovo diplomatskih zvez med obema državama.

Trockij — Stalin

TEORIJA — PRAKSA. — POTREBA KOMPROMISOV.

Trockij je med politiki sveta gotovo brez primera. Kajti še o nikomur se ni razširjalo od časa do časa toliko nasprotujočih si vesti. Trockij je nekaka poosobljenost ruske revolucije in je zapadnim Evropejcem duševno bližji od Lenina. Saj je živel dolga leta po vlemestih zapadne Evrope in se ga zlasti na Dunaju mnogi spominjajo. V šahovski sobi kavarne »Central« in v stari kavarni »Evropa« je bil stalen gost. Večer za večerom so iz enega kota te kavarne doneli zvoki glasovirja, iz drugega pa strastni govori Trockega proti kapitalizmu. Danes, ko se brez imena tega moža zopet ne govori o ruski politiki, osvežujejo Dunajčani svoje spomine nanj ter ga opisujejo od vseh mogočih strani. Edino v tem soglašajo vsi, da je mnogo delal, neštete liste zalagal s članki, skromno živel, ter da je bil poosebljeno sovraštvo do vseh kompromisov.

Če je Lenin glava ruske revolucije, je pa Trockij njen meč. Kot prerok — ali kakor Shakespeare pravi — kot »božji špijon« — je Trockij svet napovedal mir, a ko je bila Rusija ogrožena z orožjem od zunaj in znotraj, je moral ravno on prevzeti nalogo organizatorja in poveljnika nove ruske vojske. Ravno radi velike vneme so mu sotrudniki revolucije

poverili to nalogo. Ko so bili boji z orožjem končani, je pa začel med oblastniki orjaške Rusije boj za teorijo in prakso.

Leninu kot glavi revolucije, ni nihče oporekal glavne besede v teoriji, kakor tudi v praksi. Vse se je pa predručilo po njegovi smrti. Trockij in Stalin — velikanska razlika. Trockij je nomad, Stalin pa politik katakomb. Ko je Trockij od zunaj pobijal carizem, je Stalin po podzemnih rovih stare Rusije širil revolucionarne ideje. Tedaj sta drug drugega izpopolnjevala in eden ne bi mogel delovati brez drugega. Stalin bi zastoj hodil po rovi, če bi mu Trockij in drugi ne dovajali misli in idej. Trockij in drugi begunci bi pa zastoj mislili in delali, če ne bi bilo doma podzemnih propagatorjev. Ker Stalin ruskih tal ni nikdar zapustil, je danes za kompromise in noče ruskega človeka prenasitati s teorijo marksizma. Trockij je pa še vedno poosebljeno največje sovraštvo do kompromisov.

Boj Stalin-Trockij je boj med kompromisom in teorijo. Proti revolucionarnemu Trockiju ne more voditi podzemne revolucije. Gospodarske potrebe, ki praksi žrtvujejo teorijo, so proti njemu.

Odhod našega poslanika z Dunaja

DUNAJ, 22. nov. Na čast odhajajočemu jugoslovanskemu poslaniku Milojeviću je priredil včeraj dunajski diplomatični zbor banket, na katerem je odgovoril poslanik Milojević na zdravice s kratkim govorom, v katerem je poudarjal, da je zlasti dunajski diplomatični zbor lahko ponosen na to, da je v zadnjih letih stalno deloval v smislu ohranitve miru.

Finančni minister razočaral

BEOGRAD, 22. nov. V opozicijskih skupščinskih krogih se splošno poudarja, da je finančni minister s svojim državnim proračunom močno razočaral. Tudi opozicija ga je do sedaj cenila kot finančnega strokovnjaka in je sprejela zato svoječasno vest o njegovi demisiji z obžalovanjem na znanje. Tem večje je sedaj razočaranje. O toliko obljubljeni in napovedovani varčnostni politiki, ni namreč v novem državnem proračunu ničesar opaziti. Nasprotno, vlada bo morala celo zvišati davščine. Novi državni proračun je obremenjen z vsemi pogreškami bivših proračunov. Dohodki zaostajajo daleč za izdatki in gre torej samo za fiktiven proračun.

Finančni zakon je dejanski sestavljen samo iz 70. členov, vsebuje pa vrh tega še 217 členov bivšega finančnega zakona. Proračun dokazuje po soglasnem mnenju opozicije popolno finančno-politično nesposobnost sedanjega režima.

Upor v Južni Rusiji

BUKAREŠTA, 22. nov. Listi poročajo, da je prišlo v Južni Rusiji do upora. V Odesi so se vršile srdite protisovjetske demonstracije, katerim se je pridružil tudi del garnizije. Isto velja tudi za Sevastopol, kjer so se mornarji uprli in protestirali proti izključenju Trockega in Zinovjeva iz komunistične stranke.

Potres v Franciji

PARIZ, 22. nov. V južni Franciji in ob atlantski obali je divjal včeraj silen orkan, ki je napravil mnogo škode, zlasti v Perpignanu in Toulonu. V ozemlju med Loiro in Seino je bil istočasno močan potres, ki je poškodoval mnogo hiš v Toursu, Angersu in Cannesu. Potresni sunek je trajal 20 sekund. Po potresu je nastopilo značilno padanje temperature.

STRAŠEN PORAST UMOLBOLNIH V ITALIJI.

Po izkazih glavnega zdravstvenega urada je v Italiji sedaj nad 63.000 ljudi umolbolnih. Leta 1884. je bilo v državi skupno 27.000 blaznih. Kakor razvidno, se je od takrat število še več kot podvojilo.

Borza

LJUBLJANA, 21. novembra. Devize: Berlin 1356,5, Curih 1095,5, Dunaj 801,5, London 277, Newyork 56,74, Milan 309, Pariz 223,25.

Povereništva „Slovenske Matice“

Slovenska Matica objavlja: Do sedaj so se ustanovila povereništva v naslednjih okrajih (krajih) in so prevzeli povereništva gospodje: 1. Ljubljana: Anton Lovše, gimn. prof., Anton Spende, društveni admin. tajnik; 2. Maribor: Ivan Fava, gimnazijski profesor; 3. Bled: Josip Žirovnik, nadučitelj v pok. in posestnik; 4. Cerknica: Toussaint Oljšak, vodja zemlj. kni., za ves okraj; 5. Gorjup: Franc Kocbek, naduč. v pok.; 6. Kamnik: Ciril Vremšak, uradnik Mestne hranilnice (za ves okraj, izveniši Domžale-Jarše); 7. Domžale-Jarše (in okolico): Ivan Stenovec, učitelj; 8. Kozje: Fran Humar, šol. upravitelj v Bučah (za ves okraj); 9. Kranj: Dr. Simon Dolar, gimn. prof.; 10. Litija: Josip Zupančič, učitelj (za ves okraj, izveniši Zagorje in okolico); 11. Logatec: Franc Malner, pregl. fin. kontr.; 12. Novo mesto: Josip Kovač, gimn. prof.; 13. Radeče: Robert Lindtner, viš. davčni upr. v pok. in posestnik (za ves okraj); 14. Rimske Toplice: Bogomir Milost, postajenačelnik; 15. Trbovlje: Rudolf Pleskovič, učitelj; 16. Tržič: Rudolf Pečjak, strok. učitelj meščanske šole; 17. Vič-Glince: Josip Mesec, izvrš. uradnik; 18. Št. Vid nad Ljubljano: Ivan Šmajdek, šolski upravitelj (tudi za Medvode in vso okolico); 19. Zagorje ob Savi: Ivan Levstik, šol. upravitelj (tudi za vso okolico); 20. Zagreb: Fran Breclnik, višji žel. uradnik pri žel. direkciji. V nekaterih drugih okrajih je ustanovitev povereništev že v teku, v ostalih se ustanovijo v najkrajšem času.

Ceste in mostovi na Koroškem

Kakor je znano, so bivše deželne ceste v Mežiški dolini že leta sem ostale zanemarjene in neposipane. Oblastni odbor mariborski je za posipanje teh cest votal svoto Din 200.000 ter je popravil Kultrarjev most čez Mežo pri Dravogradu in vse po poplavih porušene obrežne podporne zidove na cesti Prevalje—Črna, kjer je stanje te ceste radi neizplačila za to določenega državnega kredita postalo že zelo nevarno za promet. Nadalje se posipajo deželne ceste skoro v vsem poteku in je oblastni odbor pri tozadevni uradni komisiji dne 27. oktobra skupno z organi gradbene direkcije v Ljubljani dosegel, da bo angleška uprava rudnika v Mežici in Žerjavu pri Črni v najkrajšem času izpolnila pogoje bivšega koroškega dežel. odbora iz 1917, to je, da bo posula z gramozom tudi prostor med tračnicami ozkotirnice, koder leži ista na deželni cesti, tako da bo povsod zasigurana vozna širina 4,8 m in da bo brezhibno izogibanje voz na dose-daj preozkem cestišču mogoče.

Pleskanje železnih mostov v Mežiški dolini pa se bo vsled poznega letnega časa moglo izvršiti šele prihodnjega spomlad. Istotako zanemaren je ostal most čez Dravo pri Dravogradu, ki je vsled trhlости postal za promet zelo nevaren. Občina Dravograd odklanja nadaljnje vzdrževanje oziroma popravilo, češ, da je most prevzela država v svojo lastno upravo. Ker je občina Dravograd radi nove državne meje izgubila mnogo zaledja in je odpadla tudi mitnica na mestu, je izjavila, da k popravilu ne more prispevati. Oblastni odbor bo vsled nujnosti iz lastnih sredstev moral izvršiti na mestu najpotrebnejše varnostne odredbe in je že razpisal licitacijo za dobo-vo lesa.

Spomenik kralja Petra v Mariboru

NAŠA DOBA ZAHTEVA ENOSTAVNIH MONUMENTALNIH LINIJ. — SPOMENIK NAJ BO SIMBOL OSVOBOJENJA. UJEDINJENJA TER ZAHVALE KRALJU-JUNAKU.

Maribor, 22. novembra.

Akcija za postavitev spomenika našemu prvemu kralju se bliža realizaciji. Jugoslovanski kiparji so se v velikem številu odzvali razpisu in v kratkem se sestane jury, da oceni in že odbere najprimernejši načrt.

Maribor se do danes ne more ponasati z javnimi spomeniki velike umetniške vrednosti; zato je temvečje važnosti, kako se postavi prvo večje delo — spomenik kralja Petra. Mesto, kjer bo stal, še ni določeno. Morda bo res najprimernejši prostor park pred državno realko. Seveda — drevesa bodo morala pasti! Govori se, da bi se pustil takozvani »nižki« park, kar pa menda ni najsrečnejša ideja (spomenik pred Mestno hranilnico). Spomenik te vrste mora biti na odprtem prostoru, viden v celoti iz precejšnje razdalje. Ker sredstva najbrže ne bodo dopuščala velikih dimenzij, treba stopnjavati in podčrtati monumentalnost spomenika potom preureditve prostora, na katerem stoji. Zdi se, da je odprt, raven trg (piazza) zato najbolj primeren. Pred spomenikom se bodo zbirale ob narodnih in državnih praznikih množice ljudi. Vršile se bodo vojaške parade, za kar ni nikakor pripraven »nižki« park.

Morda bi se našlo še kako pripravnostno mesto — postavitev pa bi bila zvezana gotovo še z večjimi stroški in ogromnimi preureditvami, kajti noben mariborski trg, tak kakršen je, ni pripraven za spomenik večjih dimenzij. Brez primerne okvirja arhitekture niti najboljše kiparsko delo ne učinkuje.

Na arhitektonsko lepoto mesta Maribora se pač ni nikdar pazilo! To žalostno resnico potrjujejo tudi vsa v zadnjem času zgrajena reprezentativna poslopja.

In spomenik sam? Postaviti spomenik pred 50 leti in danes — kakšna razlika! Način življenja, tempo gibanja, prometna živahnost, vse to je popolnoma izpremenilo obliko vsakega mesta in današnje mesto zahteva čisto nekaj drugega od spomenika polpretekle dobe. Ljudje nimajo časa, da bi se ustavljali pred delom, ga občudovali dolge ure in razmišljali nad njim. Naš čas zahteva jasnih, enostavnih monumentalnih linij. Zahteva jasne kompozicije. Avtomobilist, značilen pasant sodobnosti, ki zdrči mimo spomenika, ima le trenutek časa za sprejetje dojma umetnine. Upoštevajmo to! Jasnost in enostavnost, monumentalni akcent, krepka diferenciacija materialov. To bi bili nekako stilski znaki sodobnega spomenika!

Preostane še idealna plat. Tudi o njej se da govoriti. Spomenik čisto dinastičnega obeležja gotovo ni dovolj. Prav tako ne more biti izključno vojaškega značaja. Spomenik v Mariboru bi moral biti predvsem simbol našega osvobojenja in ujedinjenja, obenem pa zahvale našemu prvemu kralju junaku.

Slabe izkušnje glede postavljanja spomenikov pri nas v polpretekli dobi nas uče, da nosi jury veliko odgovornost pred zgodovino. V včerajšnjem »Večerniku« čitamo, da se jury sestane že v soboto. S slutnjo, da jury ni sestavljena ravno najbolj posrečeno — tvorijo jo namreč sami domačini — pripominjamo, da bi morala biti jury strogo strokovnjska, sestavljena iz arhitektov, kiparjev, in umetniških zgodovinarjev (Plečnik, Meštrovič, Dolinar, Iz. Cankar), ki uživajo sloves v domovini in tujem.

Kajti spomenik, za katerega se namerava izdati nad 250 tisoč Din, bo vsekakor reprezentiral narod pred tujci in mora biti obenem tudi izraz kulturne stopnje in umetniške kulture vsega naroda. Razlogi, ki smo jih navedli in pomanjkljivost, ki jo ugotavljamo tudi pri postavljanju mariborskega spomenika, so bili povod, da Ljubljana — prestolnica Slovenije — ni prišla do pravega spomenika. Upamo, da bo Maribor dokazal, da zmire, česar slovensko prestolnica nekoč ni zmogla in da nam bo spomenik kralja Petra resnično v ponos.

Namestniki.

Demokratska lista za občinske volitve v Mariboru

Kandidati:

1. Dr. Kac Zmagoslav, zobozdravnik,
2. Weixl Vilko, trgovec,
3. Bureš Franc, urar,
4. Dr. Lipold Franc, odvetnik,
5. Dr. Strmšek Pavel, profesor,
6. Kejžar Ivan, žel. uradnik v pokoju,
7. Dr. Vauhnik Miloš, odv. koncip.,
8. Starman Rado, gostilničar,
9. Meglič Otmar, višji dav. upravitelj,
10. Urbančič Jože, inženjer,
11. Dr. Vidovič Franc, sod. svetnik,
12. Kravos Ivan, trgovec,
13. Ramelli Franc, rev. v pokoju,
14. Ogrizek Dolfe, črkošlikar drž. žel.
15. Belle Franc, trafikant,
16. Orel Josip, v. stražnik v pokoju,
17. Volčič Jože, mizar,
18. Kopic Rado, nadučitelj v pokoju,
19. Gilčvert Drago, pis. ravnatelj,
20. Seršen Matko, trgovec,
21. Kysslink Vlado, strugar,
22. Jenko Janko, knjigovodja,
23. Novak Jaka, upravitelj v pokoju,
24. Novač Julče, tajnik posojilnice,
25. Nerat Jože, zasebni uradnik,
26. Dr. Stamol Franc, zobozdravnik,
27. Marušič Anton, mizar,
28. Dr. Klemenčič Alojz, odvetnik,
29. Lukman Ivan, učitelj,
30. Grgič Josip, trgovec,
31. Krklec Ivan, dimnikar,
32. Pinter Ferdo, trgovec,
33. Debevc Franjo, inženjer,
34. Rapoc Ivan, posestnik,
35. Klubička Adolf, čevljarški mojster,
36. Mislej Josip, pekovski mojster,
37. Starec Franjo, železničar,
38. Pelan Oton, trg. potnik,
39. Kranjc Ljudevit, žel. uradnik,
40. Šercer Franc, trgovec,
41. Slavinec Ivan, trgovec.

1. Dr. Pipuš Radoslav, odvetnik,
2. Samsa Avgust, pol. detektiv,
3. Ilich Eman, slaščičar,
4. Klemenčič Ivan, učitelj v p.,
5. Dolenc Karol, pis. ravnatelj v p.,
6. Vidmar Herman, podpolkovnik v p.,
7. Benje Franjo, podpreglednik finančne kontrole,
8. Vlašič Vlado, fotograf,
9. Zotter Rajko, krojaški mojster,
10. Kenič Franjo, železničar,
11. Vidmar Nace, paznik,
12. Šešerko Anton, delavec,
13. Detela Stanko, ravnatelj tiskarne,
14. Cvijanovič Vazilij, nadpaznik,
15. Buždon Ivan, poštni poduradnik,
16. Černjavič Jaka, žel. uradnik,
17. Hlebš Anton zas. uradnik,
18. Bobič Anton, usnar,
19. Krajnik Ivan, nadučitelj v pokoju,
20. Volavšek Josip, sodni uradnik,
21. Dekleva Ivan, poštni poduradnik,
22. Korošak Franc, sodni oficijal,
23. Struna Alojz, učitelj,
24. Doležal Alojz, knjigovodja,
25. Malenšek Jože, učitelj,
26. Hren Jože, žel. uradnik,
27. Kenda Stanko, posojilniški blagajnik,
28. Lozej Ivan, železničar,
29. Prunk Matija, stražnik v pokoju,
30. Hvalenc Jože, knjigovodja,
31. Trafenik Franc, plačilni natakhar,
32. Bratuša Vinko, v. stražnik v pok.,
33. Kurinčič Franc, trg. zastopnik,
34. Medved Štefan, odv. uradnik,
35. Cizelj Miško, učitelj,
36. Pozeb Ivan, poš. poduradnik v p.,
37. Dominkuš Maks, učitelj,
38. Stergar Ivan, kazn. nadzornik,
39. Polak Rudolf, bančni uradnik,
40. Dr. Šestan Ivo, odv. koncipient,
41. Dr. Boštjančič Leopold, odvetnik.

Spominjajte se CMD

Mariborski in dnevni drobiž

Podpora oblasti za Prekmurje in Medmurje

Vkljub temu, da oblastni odbor mariborski še ni prevzel cest v svojo upravo, je vendar poskrbel po možnosti za izboljšanje raznih obstoječih cestnih zvez. V Prekmurju so že pred tedni pričeli z nabavo in dovažanjem gramoza za cesto Radmožanci—Turnišče. Tu pa obstojajo težave v neednosti občin glede na izbiro trase. Dočim zahtevajo Turnišče in okoliške občine svojo cestno linijo, dela občina Nedelica na to, da se izboljša občinska cesta iz Turnišča preko Nedelice v Radmožance in uvrsti v okrajne ceste. Oblastni odbor stoji v tem sporu na stališču, da naj bodo za izbiro trase merodajni zgolj tehnični in prometni vidiki ter se bo odločil za eno izmed tras, čim bodo predloženi toza- devni načrti. Gramoz pa se dotlej depozira na prostoru, ki omogoča njegovo uporabo v tej ali oni smeri.

V Medmurju pa se iz oblastnih sredstev popravlja veliki leseni most preko Murice pri Kotoribi, ki je bil radi slabega stanja doslej za promet zaprt. Navaža se tudi gramoz na ceste zapadnega dela Medmurja, za nabavo katerega je oblastna skupščina glasom posebne proračunske postavke dovolila subvencijo.

Ljudska univerza.

Jutri koncertira v veliki kazinski dvorani **Kroemerjev trio**. Ponovno opozarja na to zanimivo prireditev, ki jamči za poseben umetniški užitek. Da bo dostop mogoč vsakomur, so vstopnine običajno izredno nizke. —

Shod privatnih nameščencev v Mariboru

Koncem novembra se bo vršil v Mariboru velik shod privatnih nameščencev na katerem bodo poročali delegatje iz Zagreba in Ljubljane o tekočih aktualnih vprašanjih. Posebno važna je zahteva po uvedbi osemurnega dela po vseh trgovinah. Govorilo se bo tudi o predstojeh volitvah v Pokojninski zavod in Trgovsko bolniško podporno društvo v Ljubljani. Zato je važno, da se shoda udeležijo vsi privatni nameščenci. Kedaj in kje bo shod, se pravočasno objavi v dnevnem časopisu. — Odbor.

Smrt znanega mariborskega zdravnika.

V nedeljo je umrl v nekem dunajskem sanatoriju mariborski zdravnik dr. Karl Thalmann. Pokojni je bil do preobrata vodja mariborske bolnice. Po preobratu je še več mesecev vršil službo v vojaški bolnici in je marsikatero slovenskega vojaka-ranjenca iz koroških bojev z naglo in spretno operacijo rešil smrti in po-habljenosti. Dr. Thalmann je bil slovit kirurg in bo mnogim ostal v hvaležnem spominu. —

Nove aretacije radi napisa na Mariborski tiskarni.

Davi je policija aretirala tudi ostala dva udeleženca pri snemanju napisa »Marburger Zeitung«. Oba sta ključavničarja železniških delavnic, ki so ju pričele spoznati za krivca. Martin S. je sicer tajil krivdo, a ga je kljub temu policijski komisariat obsodil na 14 dni kazni. Ludvik P. je priznal, da je po dejanju odnesel drog na mesto, kjer so si ga izposodili. Tudi Ludvika so kaznovali s 14 dnevnim zaporom. — Mariborska tiskarna ima 3000 Din škode. —

Izzivanje.

Sinoči je bil aretiran 30letni trgovski pomočnik Karol Napotnik iz Guštanja, ki je v neki mariborski restavraciji izzival goste. Najprej jih je z beračenjem nadlegoval, jim na surov način očital trdosrčnost, ko pa je popil dva vrčka piva, jim je prav nesramo dopovedoval, da bi Maribor ne bil nikdar jugoslovanski, ako bi bili Štajerci tako hrabri kot Korošci. Pri zaslišanju se je zagovarjal s pijanostjo in poizkušal srečo z nemščino, ko pa je videl, da so gospodje radi takih prestopkov neizprosni, je znal lepo slovenščino. Malo presenečenje pa je bilo zanj, ko mu je uradnik določil 10 dni policijskega zapore. Po odsluženju bo izgnan med »hrabre« nemške Korošce.

Dijaki-smučarji.

Jutri, v sredo se bo vršil ob 17. sestanku vseh dijakov-smučarjev s predavanjem. — Načelnik.

Občni zbor Zveze kulturnih društev se bo vršil letos dne 8. decembra dopoldne ob 10.30 v mali dvorani Narodnega doma v Mariboru. Vse, ki se zanimajo za razvoj in napredovanje kulturnega dela ob meji, že sedaj opozarjamo na ta občni zbor. —

Posebnost za Maribor!!

Na dan občnega zbora Zveze kult. društev dne 8. decembra pridejo v Maribor obmejni tamburaški zbori iz Št. Ilja, od Sv. Trojice, od Sv. Antona v Slov. gor. in s Tezno pri Mariboru. Vsi ti zbori prirede skupno z mariborskimi tamburaškimi zbori ob 3. popoldne v Narodnem domu družabno glasbeno zabavo. Vsa prosvetna društva v Mariboru in vse zavedno občinstvo že sedaj opozarjamo na ta obisk obmejnih bratov, kulturnih delavcev. Treba je, da se tega za Maribor posebnega koncerta vsi udeležimo, da se bodo obmejni delavci prepričali, da niso sami, ampak da je za njih vsa napredna javnost. Napredni Maribor mora pokazati, kako razume prosvetno delo ob meji. In zato da se zberemo ob godbi naše vasi, ob pristno jugo-slovanski godbi: ob tamburanju, vsi, ki ljubimo našo vas in zlasti našo vas in našega človeka ob meji, bo tudi vstopni-na zelo nizka — sedež 5 Din in stojišče 3 Din. Tamburice bodo udarjale, mariborski pevci peli, vmes se bo izpregovorila rodoljubna beseda, zabavali se bomo ob pogrtnjeni mizi in tudi zarajali. —

Guštanjka jeklarna in slovensko uradništvo.

Jeklarna v Ravnah—Guštani, last grofa Thurna, se je fuzijonirala z Böhl-Werke ter postala akcijska družba. Višje uradništvo je bilo že poprej nemško, sedaj pa kažejo mnoga znamenja, da hočejo novi delničarji importirati svoje ljudi pod imenom posebnih strokovnjakov in izpodriniti slovenske uradnike. Eden od slovenskih uradnikov, strokovnjaka in najboljše ocenjena moč, je že odpuščen. V narodnem oziru je treba korakom sedanjega vodstva jeklarne posvečati največjo pozornost. —

Beda hišnih najemnikov v Mariboru.

Prihajajo pritožbe, kako in na kak način pritiskajo nekateri hišni posestniki oz. njihovi oskrbniki na svoje najemnike, ker vedo, da si ne morejo pomagati. Za danes omenjamo le sledeči slučaj: Tri mesece pred ukinjenjem prejšnjega stanovanjskega zakona je obiskoval hišni oskrbnik svoje mnogoštevilne najemnike s polo v rokah in s stanovanjskim zakonom v žepu ter jim naznanjal, da bo s 1. novembrom ukinjen stanovanjski zakon in s tem dnevno zvišana najemnina na višino zlate paritete, t. j. kdor je plačeval v letu 1914. 50 kron, bo plačal sedaj 500 Din. Če mu je hotel kdo ugovarjati, češ, počakajmo na novi zakon, mu je takoj odgovoril: »Ako tega ne priznate in podpišete, Vam stanovanje odpovem.« Vsi so se morali udati po znanem reku, da zlodej žre v sili tudi muhe.

Prišel je čas 1. novembra. Hišnica, ki je pobirala pri najemnikih mesečno najemnino, je morala obvestiti vsako stranko po naročilu hišnega oskrbnika, da kdor prostovoljno plača pogojeno najemnino, mu je ne bo potem zvišal pred enim letom. Ker se mu je zdelo, da niso šli vsi na njegove limanice, si je zbral na to drugo metodo. Obiskal je potem osebno nekatere stranke ter je na ta način iztisnil iz njih zvišano najemnino, da jim je zažugal, ako ne plačajo, jim mora stanovanje odpovedati. Udati so se morali in zadostiti njegovi zahtevi. Druge pa čaka najbrž odpoved v doglednem času. To je le ena slika brezobzirnega postopanja nekaterih hišnih oskrbnikov oz. posestnikov napram svojim najemnikom radi stanovanjske bede.

Podlegel poškodbam.

Davi je umrl v tukajšnji bolnici trgovski zastopnik Evg. Rotar, ki si je v nedeljo na Ruški cesti pognal kroglo iz samokresa v desno senco. Kljub skrbni zdravniški negi mu ni bilo mogoče rešiti življenja. Kakor se nam poroča, je nesrečnej izvršil svoj usodepolni korak v trenutni duševni zmedenosti. —

Pomlajevanje žen

IZNAJDBA ANGLEŠKEGA ZDRAVNIKA NA PODLAGI TEORIJE DR. VORONOVA.

Pred nekaterimi dnevi je imel pri sebi društva kirurgov v Londonu predavanje zdravnik dr. Anthony Capper Magian, ki je strmečim poslušalcem javil, da se mu je posrečilo najti sredstvo za pomlajevanje žen. Ta izjava sicer ne bo izzvala obče senzacije, kakor svoječasna izjava dr. Voronova o pomlajevanju moških oseb, bo pa na vsak način mogočno odjeknila v vrstah nežnega spola, ki hoče biti večno lep.

Dr. Magian je svojo iznajdbo razložil na sledeči način: »Žleze ene žene presajam v telo druge žene že skoro deset let in sicer prav mnogokrat s tem uspehom, da postanejo sicer nerodovitne žene rodovitne in da postanejo mnogo zdravejše, živahnejše in lepše. Ta operacija je moja iznajdba. Na misel presajanja žlez sem prišel tedaj, ko sem proučeval Voronovo teorijo o presajanju živalskih (opičjih) žlez na moško telo. Resnično povem, da se mi je jako za malo zdelo, da morajo živalske žleze izvrševati življenske funkcije v človeškem telesu in iskal sem odpomoči temu za človeka, najvišje bitje, skoroda sramotnemu postopanju. V tem stremljenju sem se spomnil, da vendar v bolnicah — jaz sem zdravnik za ženske bolezni v dveh londonskih bolnicah — iz raznih vzrokov izrezujejo ženske žleze. Vzbudila se je v meni misel, se li se ne bi mogla taka žleza presaditi v telo zdrave ženske, ki je nima? Sklenil sem, da poizkusim. V več ko sto slučajih sem operacijo izvršil in uspehi so bili presenetljivi. Nerodovitne ženske so rodile in postajale vidno lepše. Ko so to opazile

druge žene, so me začele kar oblegati s prošnjo, naj jih tudi operiram in vdal sem se njihovim prošnjam. Ugodil sem jim pa po drugi poti: Presajal sem žleze kar pod kožo — učinek je bil isti.

Dr. Magian odklanja vsako reklamo, prosi pa, da se njegova iznajdba znanstveno preizkusi, kakor se je to storilo z dr. Voronovo teorijo. Prepričan je, da se bo tudi metoda presajanja žlez izboljšala in izpopolnila in da bo mogoče operacijo izvršiti v času pol minute brez vsake bolečine.

Oj zlati vek zdaj ženskam grdim pride!

Pri tej priliki bodi omenjeno, da se je teorija dr. Voronova razširila na panogo — narodnega gospodarstva. V južnem Alžiru se je posrečilo znamenitemu kirurgu ustvariti »ovco in pol« in je plodove svojega izuma razkazal mednarodni komisiji strokovnjakov, ki so bili poslani v Alžir od angleške, argentinske, italijanske, španske in češkoslovaške vlade. Ovce, ki jim je dr. Voronov vcepil žleze, tehtajo po 10 kg več in dajo 700 gramov volne več kakor neoperirane. Prvi potomci teh »ovc in pol« tehtajo 7 kg več in dajo pol kilograma več volne kakor potomci neoperiranih; ta volna je vrh tega okoli 7 cm daljša. Dr. Voronov je izračunal, da bi 100 operiranih ovnov poskrbelo za prokreacijo 5000 »ovc in pol«, kar bi znašalo dobička na mesu 35000 kilogramov in na volni 2500 kilogramov.

Morda iznajde dr. Voronov metodo za presajanje žlez — v denarnice.

Hamilton so bile vse prej kakor — vitkostase.

Tako piše Lady Dreymond, ki ni imela drugega dela, kakor tehtati slavne historijske ženske. Mi pa pravimo: Ženska naj si bo debela ali mršava oziroma korpulentna ali vitka ali srednja lahko neizmerno koristi svoji družini in potom svoje družine državi, ki je družina vseh družin, ako ima srce in glavo na pravem koncu; kajti zgodovina ne tehta človeka po telesni težini in obliki, ampak po specifični notranji vrednosti, energiji, talentih in po — krepostih.

Kralj Edvard VII. — izumitelj zavihanih hlač

Ta moda obstoji nekaj nad dvajset let in kralj Edvard VII. je njen »duševni« oče. Na idejo je prišel slučajno iz potrebe radi okoliščin, v katerih se je nahajal.

Ko se je nekega jesenskega dneva angleški kralj Edvard VII. sprehajal po londonskih ulicah, (on je, kakor znano, rad pešal) se je vtila nenadna ploha in naenkrat so bile londonske ulice struge za brezobzirne improvizirane hudournike. Ker je bil blizu dvora, ni hotel vedriti v kaki drugi hiši, temveč je kratkomalo zavihal svoje dolge hlače in prebredel tak — »hudournik« in tako po bližnjici prišel domov.

To je seveda prišlo v časopise in ambiciozni hlačni inženjerji so to modo lansirali v široki svet. Danes, po dobrih dvajsetih letih, pa se tudi moški svet pači s »športnimi« hlačami, kakor smo jih pred dobrimi tridesetimi leti nosili samosrajčniki. Zalostna usoda kraljevega izuma, zares!

NOBLOVA MIROVNA NAGRADA.

Letošnja Noblova nagrada za mir je podeljena Francozu Ferdinandu Buissonu. —

HOOWER IN SMITH KANDIDATA ZA AMERIŠKEGA PREDSEDNIKA.

Ameriški listi poročajo, da bodo republikanci pri predsedniških volitvah kandidiral Hooverja, demokratski kandidat pa bo Smith. Coolidge, sedanji predsednik Zedinjenih držav, ne bo več kandidiral.

Narodno gledališče v Mariboru

REPERTOAR:

Torek, 22. novembra ob 20. uri: »Igra s smrtjo«, ab. C. Kuponi.

Sreda, 23. novembra ob 20. uri »Revisor«, ab. D. Kuponi.

Četrtek, 24. novembra ob 20. uri »Eva«, ab. B.

»Rokovnjači« na mariborskem odru. Ustrežajoč davni želji velikega dela občinstva, je vzelo gledališče v študij Jurčič-Govekarjevo ljudsko igro s petjem »Rokovnjači«. Premijera te še izpredvojnih rodoljubnih časov zelo priljubljene narodne igre bo v nedeljo 27. nov.

Mariborski gledališki abonenti, ki še vedno niso poravnali svojega novembraškega obroka, se vljudo naprošajo, da to store čimprej. Gledališče mora izpolnjevati svoje plačilne obveznosti, pa nujno rabi denar, do katerega ima pravico. Premožnejši abonenti, ki večkrat prezro, da še niso plačali svojih obrokov pa se naprošajo, da eventualno vplačajo par obrokov naprej, pa bodo imeli mir, gledališče pa se bo lažje gibalo. Več kot jasno je namreč, da lahko gledališče riskira za opremo in sploh za zboljšanje predstav toliko več, kolikor več ima tekočega denarja na razpolago.

Ančica Mitrovičeva

Ančica Mitrovičeva, ki je bila v sezonah 1922-23—1924-25 naša operna primadona, je nastopila 16. t. m. z velikim uspehom v vlogi Tosce v Ljubljani, ter bo, kakor kažejo prilike, tam stalno angaževana. Ker ima umetnica za naš kulturni pokret velike zasluge, je prav dobro in koristno, da se je ob tej priliki spomnimo.

Doba treh sezon, v kateri je delovala na našem odru, pomeni brezdvomno razvojni višek naše opere. Pela je glavne vloge m. dr. v naslednjih operah: Faust, Cavalleria rusticana, Carmen, Mignon, Tosca, La Boheme, Čarostelec, Trbadur, Janko in Metka. Vsi njeni nastopi so nam še v živem spominu; v zvezi s svojim soprogom, opernim ravna teljem Mitrovičem, je takorekoč pomagala ustvarjati našo opero. O zagrebških opernih in operetnih uspehih so laiskavo poročali ondodni kritiki, ki so preprokovali umetnici odlično bodočnost.

Ančica Mitrovičeva je, kakor smo tudi vedno svoječasno povdarjali, rojena oderska umetnica. Vsebuje vse lastnosti, pevske in igralske, ter dokazuje neprestano voljo po izpopolnjevanju. Uspeh, ki ga je dosegla sedaj, ji bo gotovo v izpodbudo k nadaljnjemu stremljenju in ljubljanski operi je le iskreno čestitati na pridobitvi.

Iz poročil, ki so bila objavljena v ljubljanskih dnevnikih ob priliki njenega prvokratnega nastopa v omenjeni vlogi, si moremo ustvariti prav dobro sliko njenih sedanjih umetniških kvalit. Zanimalo bo gotovo našo gledališko publiko.

Zunanost umetnice je simpatična; mladostna in elegantna postava napravi na občinstvo kar najugodnejši vtis. Mitrovičeva je lepa oderska prikazen.

Njen dramsko-liriški sopran je sijajno izšolan. Vsebuje izredno velik tonski obseg, ki je egaliziran v vseh legah; v višini je zmogovito poln, v nižini pa temno pobarvan. Razentega omenjajo poročevalci prožnost, plemenitost in svežost glasu, kakor tudi čisto intonacijo. Ton je istotako zmožen liriške iskrenosti, kakor tudi dramsko zagrabičih izrazov. V podavanju se izraža uprav idealna muzikalnost, inteligenca in kultura, ki se kaže tudi v ritmiški zanesljivosti. Omembo najde še njena skrb za jezikovno stran. Izgovarjava je vselej razumljiva in uprav vzorna; dikcija je dobra.

V igri dokazuje umetnica okus, inteligenco, psihološko poglobljeno interpretacijo, zmogovit temperament in neposredno prepričevalnost; pri tem ne pretirava nikoli, temveč se drži zmiraj v mejah resne umetnosti. Posebno se še povdarja popolna enotnost v petju, v dramskem akcentu in v mimiki. Njene kreacije so preživljene in podane z veliko silo. Vloga Tosce je bila od začetka do konca dovršena.

Občinstvo, kakor tudi kritika, je bila od nastopa najprijetneje presenečena. Viharji, da brezkončni aplavzi so doka-

zali, da si je Mitrovičeva osvojila ljubljansko gledališko publiko. In to v polni meri.

Mariborska opera je lahko ponosna, da je umetniška moč, ki je tukaj delovala, dosegla take uspehe, kakor se to lahko zabeleži pri Šimencu in sedaj pri Mitrovičevi. H. D.

Peter Strelec: Nad pogoriščem.

Drama v treh slikah. 1928. Izdala, založila in natisnila Ljudska tiskarna v Mariboru. 32 strani.

Evo vam igre, ki je bodo kmetski odri lahko veseli! Snov je zajeta iz kmetskega življenja in obravnava spor med župnikom in farani, kakršen je menda bil že v vsaki fari. Kak mlad, neizkušen župnik bi rad imel vse novo in lepo, pa vidi, da je treba novih zvonov ali popravila pri župnišču in cerkvi ali pa novih hlevov. Kmet, ki že druge davke težko zmaguje, bi se cerkvenih rad otesel. Toda kdo bi si upal zameriti se vsemogočemu župniku? Kaj če te omenijo na prižnici, kakšna sramota! Vsi ljudje se te bodo izogibali, zadela te bo kazen božja. Kaj če ti odrečejo poslednja tolažila ali celo cerkveni pogreb? — Ne mine skoro teden, da bi ne čitali takih stvari iz raznih kotov naše doline šentflorijanske. Pisatelj (pseudonim?) je to snov spretno razvrstil v tri slike, konflikt pa, ki je pretel, da nastane iz nje ga katastrofa, končno rešil zadovoljivo tako, da nad pogoriščem župniških hlevov u v i d i župnik svojo napako in se vsi farani zopet spoprijaznijo. Dialog je živahen, značaji realni, režija ima mnogo hvaležnih možnosti, da pokaže svojo sposobnost. Tendenca je hvalevredna: Bog daj mnogo uvidnih župnikov in sovražstva na deželi bo kmalu konec. D.

Sport

Svoboda : Železničar.

Prihodnjo nedeljo bosta Svoboda in Železničar zaključila jesenske prvenstve ne tekme. Zaključek bo vsekakor zanimiv, kajti moštvi se bosta potegovali za četrto oziroma peto mesto v tabeli. — Zmagovalec bo dosegel ugodnejši placement. Svoboda ima doslej 3 točke, razmerje goalov pa 3:13, dočim ima Železničar samo dve točki razmerje pa ugodnejše 5:11. Vendar ima Svoboda več izgledov, ker ji za doseg četrtega mesta zadostuje samo remis, dočim si Železničar lahko zagotovi četrto mesto v tabeli samo s popolno zmago nad nasprotnikom. V slučaju, da Svoboda izvojuje zmago, se bo po točkah izenačila s Ptujem, vendar ima že danes toliko slabše razmerje goalov (Ptuj 7:10), da ga ne more prehiteti. Nedeljska tekma nam torej obeta prav zanimiv sport, kajti nasprotnika bosta za doseg čim ugodnejšega rezultata zastavila vse svoje moči in predvedla solidno igro.

MOLNP (službeno).

V nedeljo 27. t. m. prvenstvena tekma med Svobodo in Železničarjem. Službojoči odbornik g. Winterhalter. Pričetek ob pol 15. — Ob pol 12. dopoldne komisijoniranje igrišča. Komisijo tvorijo gg.: Winterhalter za MO, za tekmo določen sodnik in po en odbornik Svobode in Železničarja.

Surovi igralci bodo aretirani na igrišču. Drakonski ukrep dunajske policije.

Dogodki, ki so se prejšnji teden odigrali na dunajskih igriščih, so vzbudili pozornost dunajskih varnostnih oblasti, katerih naloga je, da preprečijo sleherno surovost v sportu. Minuli četrtek je izjavil službojoči policijski komisar na igrišču Rapida, da bi bil surovega Rapidovca, ki je zagrabil foul nad igralcem FAC, takoj aretirati in v dresu odvedel na komisarijat, ako bi ga bil sodnik izključil. Pri nedeljski tekmi med BAC in Wacker je stal za vratnico mož v civilu, ki je točno ugotovil, da je igralec Wackerja sunil z nogo nasprotnika. Po igri se je mož pojavil v oblačilnici in na prošnjo obeh moštvev prizanesel brezobzirnemu igralcu. Dunajska policija ima nalogo, da surove igralce stira z igrišča in jih v sportni obleki privede na stražnice. Upati je, da bo drakonski ukrep dosegel svoj namen.

Samo debele dame ustvarja o zgodovino?!

Ko se je zvedelo po svetu, da je gošpa Lupescu, radi katere se je rumunski prestolonaslednik Karol odpovedal prestolu, precej debela (korpulentna) dama in da nima niti sledu od moderne »vitke linije«, je poskusila angleška pisateljica Lady Dreymond Hay, da s posebnim trudom in raziskovanjem preštudira telesni objem in težino vseh onih žen, ki so v zgodovini človeštva igrale važnejšo vlogo. Prišla je do nepričakovanega (in za sebe poraznega) rezultata, da so bile vse slavne žene povečini velikega telesnega obsega, torej tipične debeluške, kakor naše matere županje, oštirjaške in mesarice.

Kleopatra, ki je v starosti nad 40 let zapletla v svoje mreže slavnega Marka Antonija, je bila v tej dobi izredno obsežna ter je svojo »vitko linijo« zavrgla že s tridesetimi leti...

Točneje se da ugotoviti telesni obseg raznih ženskih tipov iz slavnega rodu Medici, ki so igrale tako velike vloge v italijanski in francoski zgodovini, da je v svetovni zgodovini težko najti paralelo. Iz še dobro ohranjenih slik teh glasovitih (vse niso bile »slavne«) žensk, se da brezdvomno razbrati, da so bile polnih oblik, prav posebno pa Katarina Medici.

Isto velja za slavno rusko carico Katarino, katere portreti jo izdajajo za precejšno debeluško.

Lady Dreymond je prebrskala slike in življenjepis vseh zgodovinsko važnih žen iz 17. in 18. stoletja in prišla do zaključka, da so telesne oblike nekaterih sicer povsem normalne, se drže okusne »srednje linije«, dočim pa so po težini telesa prekosile težino da našnje povprečno telesno normalne dame. Torej so današnje žene takorekoč po smislu besede »lažja roba«...

Angleška kraljica Ana je bila zelo korpulentna in njena sestra Marita se ni od nje prav nič razlikovala. Tudi kraljica Viktorija se sme pohvaliti z enako »vrlino«.

Pa ne samo kraljice in historijske slavne žene, ampak tudi glasovite lepote, ki so si stekle svojo slavo z lepoto in bodjo živele v zgodovini kot take (s svojimi avanturami seveda) kakor Madame Pompadour in Lady

Maksim Gorki:

Otroška leta

45 Poslovenil dr. I. D.

»Celo sedaj me je groza, če se spomnim na ta dogodek! Ded je zdviljal kakor zver — saj to ni bila šala zanj! Kadar je gledal na Varvaro, se je bahal: plemiču jo bom dal, odličnemu gospodu! Presveta Bogorodica pa bolje od nas vé, koga je treba s kom združiti. Skakal je dedek po dvorišču, kakor od ognja opaljen, pozval Jakoba in Mihajla, poklical tistega mojstra in voznika Klima; videla sem, da je vzel trakelj, utež na jermenu, Mihajlo pa je zgrabil orožje; konje smo imeli dobre, ognjevit, vozove lahke, — nu, sem si mislila, dohiteli ju bodo! Tedaj pa mi je Varvarin angel varuh dal dobro misel: vzela sem nož, ter narezala vrvi pri ojetu, morebiti, sem mislila, se le potrgajo med potjo. Tako se je tudi zgodilo: oje se je med potjo izmuznilo, toliko da ni ubilo dedka. Mihajla in voznika; zamudili so se, ko pa so popravili in pridirjali do cerkve — sta stala Varja in Maksim tamkaj poročena, hvala Tebi, Gospod!«

Naši so napadli Maksima, nu, on pa je bil zdrav in izredno močan. Mihajla je vrgel s stopnice, da si je izpahnil roko, ranil je tudi Klimu, dedek z Jakobom in s tistim mojstrom pa so se ga zbal.

Toda tudi v jezi ni izgubil razuma in je rekel dedku: Vrzi proč jermen s kroglo, ne mahaj proti meni, jaz sem miren človek, kar pa sem vzel, to mi je dal Bog in nihče mi ne bo odnesel; drugega pa mi od tebe nič treba ni. Umaknili so se, dedek je sedel na voz in kričal: Srečno sedaj, Varvara, nisi več moja hči, ne maram te več videti, živi, ali pa od glada umri. Ko se je vrnil, me je začel pretepavati in zmerjati, jaz pa sem samo stokala, pa mislila: vse preide, toda kar je, to ostane! Potem mi je rekel: nu, Akulina, poslušaj: hčere nimaš nikjer več, zapomni si to! Jaz pa sem si le svoje mislila: kar govori, rdečelasec zlobni, led leži, dokler gorkota ne pride!«

Z zanimanjem in željno sem poslušal. Kar me je pri njenem pripovedovanju osupljalo, je bilo, da mi je bil ded o materini poroki pripovedoval čisto drugače: bil je proti temu zakonu, po poroki ni dovolil, da pride mati k njemu v hišo, poročila pa se, kakor je pripovedoval, ni na tistem, in v cerkvi je bil takrat. Nisem maral vprašati babice, kateri izmed njiju govori bolj resnično, zato ker se mi je babičina storja zdela lepša in mi je bila bolj všeč. Ko je pripovedovala, se je celi čas zibala, prav kakor da bi sedela v čolnu na vodi. Če je pripovedovala kaj žalostnega ali strašnega, se je zibala bolj, iztegnila roko pred seboj,

kakor da bi držala nekaj v zraku. Čestokrat je priprla oči, v gubah lic se je skrival slep, dober smehtljaj, goste obrvi so se ji dvigale. Tu in tam me je ta slepa, spravljiva dobrotja zgrabila za srce, včasih pa sem želel, da bi povedala babica kakšno silno besedo, da bi kriknila.

»Prvi čas, kaka dva tedna, nisem nič vedela, kje je Varvara z Maksimom; nato pa je pritekel od nje neki deček in mi povedal. Počakala sem do sobote in se napravila, kakor da grem k večernicam, šla pa sem k njej. Stanovala sta daleč, na Sujetin-skem zvezdu, v majhnem poslopju zadaj; celo dvorišče je bilo polno delavnic, umazano, blatno, hrupno, ona dva pa — nič, kakor dve mucki, vesela, prideta, pa igrata se. Prinesla sem ji ma, kolikor sem mogla: čaja, sladkorja, pšena, vkuhanih stvari, moke, suhih gob, malo denarja, ne vem več, koliko, izmaknila sem ga bila na tistem dedu, — vedi, da lahko tudi kra-deš, če je za drugega! Tvoj oče ni maral vzeti ničesar in je bil užaljen; ali sva, je dejal, berača? Tudi Varvara je pela na njegovo dudo: ah, mamica, čemu ste prinesli? ... Pa sem ju izpovedala: neumnica, sem rekla, kdo pa sem jaz tebi? Mati tvoja sem, v krvi sva si! Ali me, sem dejala, moreš žaliti? Vedi, da Mati Božja v nebesih bridko joče, ako na zemlji žalijo kakšno mater! Nu, tedaj pa me je vzel Maksim na roke in me začel nositi po sobi, še plesal je z menoj, kajti močan je bil kakor medved! Varjka pa je hodila okrog kakor pav in se bahala z možem kakor z novo punčko, in govorila o gospodinjsvu kakor kakšna izkušena gospodinja — smejati se je človek moral! K čaju pa je dala kolača, da bi si volk polomil zobe nad njim in žmitek se je razsul kakor pesek!

Tako je šlo dalje dolgo časa, že bi se bil moral ti roditi, ded pa le molči, svojeglavnež! Jaz sem na tistem hodila k njima in on je vedel to, pa se je delal, kakor da ne ve. Vsem v hiši je bilo prepovedano govoriti o Varji in vsi so molčali, tudi jaz nisem zinila, vedela pa sem, da očetovo srce ne more dolgo biti nemo. In prišel je odločilni trenutek: bila je noč, metež je zavijal v okencih, kakor da bi lezli skozi medvedje, dimniki so bučali, vsi besni so se odtrgali. Z dedkom sva ležala, pa ni bilo spanca, in tedaj sem rekla: slabo je revežu v taki noči, huj je na še tistemu, ki nima mirnega srca! Tedaj je nenadoma vprašal dedek: kako živita onadva? Slabo živita. Za koga, je dejal, pa sem vprašal? Za hčer Varvaro in za zeta Maksima. Kako pa si igrata, da sem vprašal za nju? Dosti je, očka, sem dejala, s to igro, komu naj je na radost? Vzdihih je: ah, je rekel, vi vrage, sivi vrage! Nato pa me je začel izpraševati: je velik bedak to —

tvojega očeta je mislil — kajne, bedak je? Bedak je tisti, sem mu odvrnila, ki delati ne mara, ki na tujem vratu sedi, poglej le Jakoba in Mihajla: ali ne živita kakor dva bedaka? Kdo dela pri nas, kdo pridobiva? Ti. Ali sta ti v veliko pomoč? Tedaj pa — me je začel zmerjati, da sem neumnica, podležka, zvodnica in že ne vem, kaj še vse! Molčala sem, Kako te je mogel, je rekel, prevarati človek, ki ne veš, odkod je in kakšen je? Molčala sem, ko pa je nehal, sem rekla: Šel bi tja k njima in pogledal kako živita, lepo živita. Preveč, je dejal, bi bilo časti zanju, naj sama prideta... Tedaj sem zajokala od veselja, on pa me je božal po lasih, kajti rad se je igral z mojimi lasmi, in je godrnjal: ne-joči, neumnica, ali misliš, da nimam duše? V prejšnjih časih je bil dober naš dedek, odkar pa si je vbil v glavo, da ni pametnejšega od njega je postal hudoben in glup.

Nu, in prišla sta, mati in oče, na sveti dan, — oba velika, gladka in čista. Ko je stal Maksim pred dedkom, mu je segal ta komaj do ramen; in rekel je dedku: ne misli, za božjo voljo, Vasilij Vasiljevič, da sem prišel k tebi po doto, ne, prišel sem, da izkažem čast očetu svoje žene. Dedku so bile vse te besede in nasmehtil se je: ah, ti, je rekel, dolgin, razbojnik! Nu, naj bo dobro, živita pri meni! Maksim se je nagubal: kakor Varja hoče, je odvrnil, meni je vseeno! In nenadoma se je začelo med njima zob za zob, nobeden ni maral popustiti! Mežikala sem tvojemu očetu in ga suvala z nogo pod mizo, pa vse zastoj! Lepe oči je imel: veselo, čiste, obrvi temne, če jih je stisnil, so se oči skrile in obraz je postal kamenit, kljubovalen, in nikogar ni poslušal, razen mene: ljubila sem ga, mnogo bolj kakor svoje otroke in on je vedel to ter je tudi ljubil mene! Prišel se je včasih k meni, me objel, vzel na

roke, me nosil po sobi in govoril: ti si mi prava mati, bolj te imam rad kakor Varvaro. Tvoja mati pa, ki je bila takrat vesela in predrzna, je planila nanj in kričala: kako moreš govoriti take besede, hudobnež! In šalili smo se vsi trije in se igrali: lepo smo živeli! Plesati je tudi znal čudovito, pesmi je znal lepih — pri slepcih se jih je naučil, boljših pevcev pa ni, kakor so slepci.

Nastanila sta se z materjo v zadnjem delu hišice, v vrtu: tamkaj si se tudi ti rodil. Ko je nekoč prišel oče k obedu, si ga pozdravil s kričanjem. Kako je bil vesel, kako je skakal, mater bi bil skoraj udušil s poljubi, neumnice, kakor da bi bilo tako težko delo, roditi otroka. Posadil me je na svojo ramo in me nesel čez celo dvorišče k dedku, naznanjal mu, da ima že vnuka — celo dedek se je začel smejati: kakšen divjak si ti, Maksim!

Stric Mihajlo je bil ves kakor ded: razdražljiv, hudoben, in sklenil je, da odstrani tvojega očeta. V začetku zime so šli nekoč z neke gostije: Maksim, oba strica in cerkovnik, — tega so pozneje spodili iz službe, ker je do smrti pobil nekega izvoščka. Šli so po Jamski ulici in strica sta zvalila tvojega očeta na Djakov ribnik, da bi se drsali, kakor se drsajo dečki, zvalila sta ga in porinila v luknjo v ledu. — to sem ti bila že povedala...»

»Zakaj, sta strica tako hudobna?«

(Dalle prihodnjič.)

Kupite železniške vozne karte v biljetarni 'Putnika' v Mariboru, Aleksandr. 35

Sledeče srečke drž. razredne loterije

kupljene v Zadrugi hranilnici r. z. z. o. z. v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 19, oziroma v upravi Večernika, Maribor, so bile izžrebane dne 17. novembra:

Din 2000 so zadele srečke 5.724, 59.358, 34.086, 122.758.

Po Din 500 pa so zadele naslednje št.: 14.113, 5.704, 5.794, 5.737, 5.791, 30.916, 30.934, 30.988, 40.508, 40.566, 40.510 33.456 53.405, 66.607, 66.686, 91.776, 115.680, 115.611, 8.017, 8.079, 8.036, 9.794, 9.800, 9.703, 11.503, 11.560, 20.836, 20.841 23.489 23.460, 34.168, 34.121, 34.198, 34.110 34.153 47.769, 47.709, 47.765, 47.710, 48.513, 48.546, 48.557, 48.526, 59.320, 59.384 59.357 60.851, 70.271, 70.280, 71.850, 71.882, 71.819, 83.228, 86.392, 86.310, 96.934, 97.740, 110.135, 110.140, 111.115, 9.376, 9.316, 9.318, 9.336, 20.223, 20.226, 24.278, 24.246, 24.221, 34.091, 34.030, 34.016, 58.050, 58.045, 61.241, 61.235, 61.237, 61.275, 70.271, 70.280, 71.850, 71.882, 71.819, 82.521, 82.592, 110.761, 122.789, 122.705, 122.774.

Beograd, 19. novembra.

Danes so bili izžrebani naslednji večji dobitki:

Po 30.000 Din dobijo srečke: 109.141 in 114.894.

Po 10.000 Din dobijo srečke 10.295, 26.816 in 52.059.

Po 4000 Din dobijo srečke: 35.249, 46.669, 82.344 in 89.559.

Po 2000 Din dobijo srečke: 406, 1244, 2758, 6421, 8951, 9067, 15.345, 15.594, 16.256, 17.427, 19.731, 20.018,

Beograd dne 18. t. m.

Din 2000 je zadela srečka 123.362.

Po Din 500 pa so zadele naslednje št.:

14.136, 76.740, 100.718, 100.739, 5.777, 5.793, 5.734, 15.416, 15.414, 30.945, 30.976, 40.517, 40.586, 53.453, 115.610, 115.668, 115.671, 8.078, 8.019, 8.070, 9.731, 9.784, 11.514, 11.533, 20.821, 20.853, 23.454, 34.119, 34.156, 47.770, 48.553, 48.567, 48.600, 59.398, 59.330, 60.835, 60.871, 60.880, 70.300, 70.215, 70.214, 86.330, 96.910, 96.970, 96.915, 97.781, 97.747, 110.117, 110.169, 111.113, 123.373, 123.330, 123.318, 123.316, 20.254, 20.231, 34.065, 61.218, 61.229, 61.222, 70.300, 70.215, 70.214, 71.820, 73.700, 82.504, 82.522, 87.112, 87.159, 87.149, 99.549, 99.527, 99.585, 99.570, 110.721, 110.759, 122.781, 112.717, 122.787, 122.768, 71.820.

20.558, 25.395, 25.628, 26.902, 30.245, 38.167, 39.100, 39.332, 41.946, 42.309, 42.383, 42.623, 44.415, 45.826, 47.071, 49.122, 51.055, 52.427, 53.033, 56.961, 58.114, 58.196, 66.452, 67.254, 72.697, 74.415, 78.377, 79.563, 80.447, 80.517, 83.372, 83.566, 85.521, 86.845, 86.883, 87.847, 88.049, 88.836, 91.770, 92.200, 94.087, 96.176, 96.865, 96.865, 96.879, 98.801, 104.241, 108.814, 110.048, 110.829, 112.270, 113.248, 115.150, 120.848, 122.934, 123.482, 123.750 in 124.049.

Spomnite se CMD!

NAJPRIMERNEJŠA

MIKLAVZEVA DARILA

so kovčki, usnjate torbice, listnice, denar-nice, tobačnice, nahrbtniki, gamaše i. t. d.

Vse to se dobi v veliki izbiri in po zmernih cenah pri

Ivan Kravos, Maribor

Aleksandrova cesta 13

Telefon 207

Mali oglasi, ki služijo v posredovanju in socialne namene občinstva: vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zenitve, dopisovanje in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Snežni čevlji, galoše vseh najboljših svetovnih znamk po brezkonkurenčnih cenah pri Jos. Moravec, Maribor, Slovenska ul. 12. Popravila se sprejemajo. 27a

Kupim staro zlato, srebrn denar, umetno zobovje po najvišjih cenah. Ilger, Maribor, Gosposka ulica 15. 11.a

Hišnik in hišnica, ki se razumeta na vrtna dela se sprejmeta takoj Trubarjeva ulica 11. I. 1722

Odda se takoj: a) stanovanje, soba, kuhinja in pritlikline; b) meblirana soba gospodu s I. XII. Vprašati Trubarjeva ulica 11. I.

Modni baržun

se dobi po nizki ceni pri tvrdki

FRANJO MAJER

Maribor - Glavni trg 9

Če potrebujete

za Miklavža in Božič prvovrstne Bizjakove kekse, jih dobite tudi v delikatesni trgovini

Franjo Kurinčič, Aleksandrova 31

Tam se nahaja tudi prijeten buffet za sedeče goste!